

De Liefde bracht me in het verzet

Juni 2014, metonsinweert

Truus Swinkels-van Geneijgen

Truus Swinkels-van Geneijgen

“Ik was blij en dankbaar dat de Bevrijding kwam en de oorlog over was. Ik zei tegen mezelf: ik wil er nooit meer iets mee te doen hebben en ga ook nooit meer bij een vereniging, boerinnenbond of wat dan ook. Zo heeft de oorlog me gepakt. Ik wilde nooit meer contact hebben met al die vrouwen die me in de oorlog nawezen en me ervan beschuldigden dat ik met de Duitsers omging of dat ik altijd vreemde mannen bij me had. Ik heb van mijn leven geen Duitser aangeraakt”, vertelt Truus Swinkels-van Geneijgen na zeventig jaar nog geëmotioneerd. “Na de oorlog heb ik het hoofdstuk omgeslagen. Zelfs een oorlogsuitkering heb ik geweigerd, terwijl anderen ervoor in de rij stonden en in de oorlog niets gedaan hadden.”

Haar toenmalige vriend, Piet Brouwers uit Deurne, betrok Truus bij het verzet in en rond de Peel. Ze haalde piloten op bij de Zuid-Willemsvaart in Asten of de Ommelse Aa. Tientallen keren bracht ze geallieerde piloten naar families in Molenbeersel of naar de Uffelse molen. Ook leidde ze uit Duitsland gevluchte

Russische krijgsgevangenen en onderduikers de grens over. Haar vriend overleed in 1945 aan de gevolgen van een tragisch ongeluk.

Het begeleiden van de piloten begon in 1943. Eerst waren het er een paar, later steeds meer. Als de vluchtelingen konden fietsen, fietste ze met hen langs de Zuid-Willemsvaart naar de grens. Of ze haalde piloten in Eindhoven op en bracht ze dan 's nachts met de fiets naar Weert, waar deze bij de stadsbrug aan andere verzetsstrijders werden overgedragen. Truus, een boerendochter, verkleetde zich vaak als verpleegster, een alibi om 's nachts op straat te kunnen zijn in geval ze werd aangehouden. "Soms waren er verkenners vooruit die ons waarschuwden als er onderweg wat aan de hand was. Dan kon je soms maar een stukje gaan en moest je weer wachten voor je verder kon."

Ze bekent dat ze veel geluk heeft gehad. "Ik geloof niet in God, maar er moet meer zijn tussen hemel en aarde. Ik moest met de trein naar Tilburg om daar op het station iemand op te halen. Vader zei nog 'wees voorzichtig'. Op weg naar het station kon ik geen trap meer zetten; ik kreeg de fiets niet meer vooruit. Iemand kwam naar me toe en vroeg of ik me niet goed voelde. Later bleek dat de mensen in Tilburg van wie ik het 'pakketje' zou overnemen, allemaal opgepakt waren en naar Vught waren gebracht. Daar zijn ze om het leven gekomen."

Ook met de Paters Franciscanen op de Biest onderhield Truus contacten. Een van hen, gardiaan Dismas van Galen, vertrok in de oorlog naar een klooster op de Coolsingel in Rotterdam. Tegen haar vader vertelde Truus dat ze per trein in Rotterdam miskelken moest afleveren. Die had daar natuurlijk niets op tegen. Het waren echter geen miskelken, maar revolvers verpakt in broden die ze wegbracht. "Toen ik bij het klooster uit de bus stapte, nam een vrouw gekleed in een witte schort meteen de koffer over. De pater was net aan het preken en dankte de Heer voor mijn goede aankomst in Rotterdam."

Aanvankelijk wist alleen een zus van Truus dat ze verzetswerk deed, naderhand ook haar vader. De pastoor vertelde het hem en zei hem erover te zwijgen. "Ik vond het heel erg dat ik me niet kon verdedigen tegen lasterpraatjes. Ik kan er nog mee huilen. Kapot van de schrik en zorgen was ik als ik naar de grens moest gaan."

Nog steeds kan ze niet tegen de onwaarheden die over haar verteld werden en wat anderen over hun eigen heldendaden vertelden. "Na de oorlog had zagezegd iedereen in het verzet gezeten. Ik herinner me dat na de bevrijding twee jonge kerels een wat zonderlinge man uit het dorp opgepakt hadden. Hij was wel een beetje vreemd, maar had nooit een vlieg kwaad gedaan. Toen ik er wat van zei, zouden ze mij ook wel eens wat aandoen. Velen namen het recht in eigen handen en vereffenden rekeningen die niets met de oorlog te maken hadden. Zeker waren er ook velen in de buurt die wel echt verzetswerk hebben gedaan. Sommigen die in mijn 'lijn' zaten kende ik wel, maar we hadden gezworen elkaar nooit te verraden. Ik zat in een andere groep en kwam de mensen uit het plaatselijke verzet niet tegen."

Ondanks haar verzetswerk blikt Truus genuanceerd terug op de Duitse bezetter. "Er waren ook goede Duitsers. Familie van me woonde in Viersen. Een van de neven diende bij de Wehrmacht in Frankrijk. In het dorpje waar hij gelegerd was, zou een razzia worden gehouden. Hij heeft de bevolking gewaarschuwd. De straat was leeg toen de mannen opgehaald zouden worden."

Door het verzetswerk en mede door het overlijden van haar vriend stortte Truus zich na de oorlog met overgave op de hulpverlening aan soldaten die in Indië de belangen van volk en vaderland moesten dienen. Ze zorgde voor kleding, geld, eten en toiletpullen en stuurde dat naar Indië. Met meer dan 400 soldaten correspondeerde ze. Er waren weken dat ze meer dan honderd brieven uit Indië ontving. Postbode Kwaspens uit Stramproy wist niet wat hem overkwam.

Een van de correspondenten was Harry Swinkels uit het Brabantse Gerwen. Op de fiets kwam hij haar na zijn Indiëtijd bedanken. Het bleef niet bij één bezoekje. Ze leerden elkaar beter kennen en stapten ruim drie jaar later in het huwelijksbootje. “Veel Indiëgangers werden bij terugkomst met de nek aangekeken. Ze hadden de oorlog verloren en Indië opgegeven. Velen kwamen getraumatiseerd uit Indië terug en van opvang had men nog niet gehoord. Een schande.”

De kinderen kregen pas laat in de gaten wat moeder in en na de oorlog heeft gedaan. De rector van het bejaardenhuis in Stramproy, met wie ze vaker sprak, vond dat dat ze eens met haar verhaal naar buiten moest treden. De onthulling van een bevrijdingsbeeld in 1980 in Deurne zette Truus voor het eerst in de schijnwerpers. Zij ontving in Deurne uit handen van de burgemeester Van Genabeek het mobilisatiekruis. “De kinderen hadden hier en daar wel eens wat flarden opgevangen, maar toen begonnen ze het ook te geloven. Ik had er nooit wat over verteld. Mensen die er echt mee bezig waren, hadden het afgesloten. Ik heb er nooit spijt van gehad, maar zou het ook nooit meer doen.”

Oorlogsboeken of –films kan ze nog steeds niet lezen of zien; ze roepen te veel nare herinneringen op. Wel heeft ze lang contact gehouden met piloten en vluchtelingen uit Schotland, Canada, Frankrijk en Engeland. “Een Engelsman die in Duitsland gelegerd was kwam me ooit op mijn verjaardag bedanken voor de hulp die ik aan zijn broer had gegeven.”

‘Als God ’t belijft’ en ze zelf nog kan, is ook Truus Swinkels-van Geneijgen op 21 september aanwezig bij de opening van het Vrijheidspad.